

## POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa I. sp. z o.o. z siedzibą w K.  
przeciwko Miastu i Gminie D.  
o zapłatę,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 25 lutego 2016 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 czerwca 2015 r., sygn. akt I ACa  
[...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Pozwane Miasto i Gmina D. wniosło skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 czerwca 2015 r. zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 3 grudnia 2014 r. Sąd pierwszej instancji zasądził od pozwanego (inwestora) na rzecz powoda I. Sp. z o.o. w K. (podwykonawcy) kwotę 59 637,34 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 grudnia 2013 r., orzekając o solidarnej odpowiedzialności pozwanego z Przedsiębiorstwem [...] Sp. z o.o. w Ż. (wykonawcą). Zasądzona kwota obejmowała część zabezpieczenia zatrzymanego przez wykonawcę, jako gwarancja należytego wykonania robót, z należności z każdej z faktur wystawionych przez podwykonawcę. Powód domagał się jej od inwestora jako reszty wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych na podstawie z art. 647<sup>1</sup> § 5 k.c. Pozwana broniła się zarzutem, że solidarna

odpowiedzialność na tej podstawie dotyczy jedynie wynagrodzenia podwykonawcy, natomiast przedmiotem roszczenia był zwrot kaucji gwarancyjnej, zabezpieczającej należyte wykonanie robót, kaucja zaś miała charakter świadczenia ubocznego. Kaucję tę, wynoszącą w zależności od rodzaju robót - 5% lub 10% wynagrodzenia, wykonawca obowiązany był zwrócić podwykonawcy w połowie w terminie 30. dni po podpisaniu protokołu końcowego, a resztę na wniosek w terminie 30. dni od podpisaniu pogwarancyjnego protokołu odbioru. Sąd Okręgowy uznał, że zabezpieczenie ma charakter zatrzymania części wynagrodzenia i objęte jest odpowiedzialnością solidarną inwestora. Oddalenie powództwa w części spowodowane było stanowiskiem Sądu, który uznał, że odpowiedzialność inwestora dotyczy tylko zabezpieczeń zatrzymanych przez wykonawcę po wyrażeniu przez inwestora zgody na powierzenie prac podwykonawcy, a dalszą część żądań oddalił jako przedwczesne, odjął też kwotę z tytułu tzw. kosztów budowy. Sąd odwoławczy podzielił pogląd, że zatrzymane przez wykonawcę kwoty zachowały charakter wynagrodzenia podwykonawcy i są objęte ustawową solidarną odpowiedzialnością inwestora, inaczej jednak określił zakres tej odpowiedzialności, obejmując nią całość wymagalnych kwot zabezpieczenia podlegających zwrotowi. Ponadto stwierdził, że błędem było umniejszenie zasądzonej należności o koszty budowy, które nie stanowiły przedmiotu powództwa. W konsekwencji zmienił wyrok Sądu Okręgowego i podwyższył kwotę zasądzoną na rzecz powoda do 100 103,14 zł.

W skardze w kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 647<sup>1</sup> § 5 k.c., błędną wykładnię i art. 65 § 2 k.c., niezastosowanie art. 60 k.c. i art. 647 k.c. i art. 6 k.c., a ponadto błędną wykładnię art. 348 k.c., art. 63 § 1 k.c. niezastosowanie art. 353<sup>1</sup> k.c. i błędną wykładnię art. 647<sup>1</sup> § 5 k.c., a jako naruszone przepisy procesowe, uchybienie którym miało, jego zdaniem, istotny wpływ na wynik postępowania, wskazał art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 i art. 391 § 1 k.p.c., art. 382, art. 385 i art. 386 § 1 k.p.c., art. 321 w zw. Z art. 187 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c. w zw. 328 § 2 i art. 391 § 1 k.p.c. We wnioskach domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku we wskazanej części i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił potrzebę rozpatrzenia jego skargi przesłanką z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., to znaczy potrzebą wykładni art. 348 k.c., budzącego wątpliwości, co do możliwości użycia w obrocie bezgotówkowym prawnorzeczowych sposobów przeniesienia posiadania środków pieniężnych i rozbieżnie interpretowanego w orzecznictwie sądów przy kwalifikowaniu kaucyjnego zabezpieczenia należytego wykonania umowy podwykonawczej - bądź jako odrębnej umowy kaucji gwarancyjnej, bądź jako zatrzymanego wynagrodzenia. Wskazał też na oczywistą zasadność wniesionej skargi z uwagi na niezrealizowanie funkcji rozpoznawczej i kontrolnej przez Sąd drugiej instancji..

W wypadku powołania się na podstawę przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący ma obowiązek oznaczyć przepisy wymagające wykładni i wskazać poważne wątpliwości interpretacyjne związane z ich stosowaniem wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości, bądź rozbieżności w orzecznictwie sądów. Należy przy tym podkreślić, że chodzi o rozbieżności w wykładni, a nie w stosowaniu prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., III SK 63/13, LEX nr 1455742). Skarżąca nie wskazała na rozbieżności w orzecznictwie sądów ani na poważne wątpliwości interpretacyjne dotyczące wskazanych przez nią przepisów. W istocie problem nie dotyczy wykładni art. 348 k.c., którego przedmiotem jest przeniesienie posiadania w drodze

wydania rzeczy oraz w drodze tzw. *traditio longa manu*, co w rozpatrywanym wypadku nie miało miejsca, skoro z ustaleń Sądów wynika, że ustanowione zabezpieczenie należytego wykonania umowy polegało na „zatrzymaniu” przez wykonawcę określonego procentu wartości robót z każdej faktury podwykonawcy, a więc nie nastąpiło przeniesienie posiadania środków pieniężnych w żaden ze wskazanych w tym przepisie sposobów. Co najwyżej można by rozważać zastosowanie art. 351 k.c., a nie wskazywanego przez skarżącego art. 348 k.c. W gruncie rzeczy jednak przedstawiony problem dotyczy charakteru prawnego postanowień o zabezpieczeniu należytego wykonania robót i stanowi polemikę z wyrażonymi w tym zakresie poglądami Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu wyroku z dnia 19 stycznia 2011 r. (V CSK 201/10, Lex nr 784977), powołując się także na wcześniejsze orzecznictwo Sąd Najwyższy wyjaśnił, że umowa kaucji nie została zdefiniowana ustawowo (poza art. 102 prawa bankowego), jednak jej cechy zostały określone przez doktrynę. Jest to umowa kauzalna (prawną przyczyną przysporzenia jest zabezpieczenie wierzytelności), nosząca cechy depozytu nieprawidłowego i realna, w której kaucjodawca przekazuje określoną ilość pieniędzy, a kaucjobiorca może z nich korzystać i zobowiązuje się do ich zwrotu. Następuje przeniesienie własności przedmiotu kaucji, które jest połączone z władztwem, czyli konieczne jest przeniesienie posiadania rzeczy. Kaucja ma charakter akcesoryjny - jest ściśle związana ze stosunkiem prawnym, który zabezpiecza. Sąd zwrócił uwagę, że nie jest to jedyna możliwość zabezpieczenia należytego wykonania robót stosowana w gospodarce. Temu samemu celowi służy umowne upoważnienie do zatrzymanie części wynagrodzenia, które nie ma jednak charakteru umowy kaucji, wobec nieprzeniesienia własności środków pieniężnych przez wykonawcę na rzecz inwestora. Dlatego ocena rodzaju zastosowanego zabezpieczenia zawsze musi być przeprowadzana na podstawie konkretnych postanowień umownych i wymaga wyjaśnienia, czy strony chciały nadać zabezpieczeniu charakter kaucji gwarancyjnej, czy też jako zabezpieczenie miało służyć zatrzymane wynagrodzenie wykonawcy, który godził się na wypłacenie jego części w późniejszym terminie i zgadzał się, by inwestor przeznaczył je na pokrycie wierzytelności z tytułu roszczeń z rękojmi. Fakt, że oba zabezpieczenia pełnią taką samą funkcję, nie oznacza ich jednolitego charakteru prawnego. Ten pogląd Sąd

Najwyższy przyjął również w wyroku z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 91/12, Lex nr 1275009). W wypadku, kiedy określone problemy prawne zostały już wyjaśnione, a przepisy wyłożone, rozbieżności wynikające z odmiennych poglądów prezentowanych nadal przez sądy powszechne mogą być podstawą kolejnych wypowiedzi Sądu Najwyższego dopiero wówczas, kiedy w ujawni się nowa, nierozważana dotąd argumentacja. Takiej jednak pozwany, ani motywy powoływanych w skardze judykatów nie wskazują.

Oczywistą zasadność skargi pozwany wiąże z niezrealizowaniem przez Sąd Apelacyjny obowiązków stawianych przed nim w postępowaniu apelacyjnym. Przesłanka ta zachodzi wówczas, kiedy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Zarzuty dotyczące uchybień procesowych Sądu Apelacyjnego nie mają takiego charakteru. Treść uzasadnienia obejmuje omówienie zarzutów, które, zdaniem skarżącego, zostały pominięte, w tym kwestię sposobu przeprowadzania rozliczeń przez strony. Sąd Apelacyjny zaznaczył, że mimo dokonywania płatności na rzecz powoda przez pozwanego inwestora, a nie przez wykonawcę, zachowana została umowna zasada nieprzekazywania mu zatrzymywanej części wynagrodzenia, co skłoniło Sąd do wniosku, że podejmowane czynności nie świadczyły o zawarciu przez wykonawcę z podwykonawcą umowy kaucyjnej.

W związku z tym nie można uznać, że zachodzą powołane przez skarżącego przesłanki przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpatrzenia.